

»Geodetski i geometarski glasnik«

POVODOM 40-GODIŠNJICE NJEGOVOG POKRETANJA

Nakon osnivanja Udruženja 1919 god. ubrzo se osniva i izlazi stručni list pod nazivom »Glasilo geometara kraljevine SHS«. List je izlazio u Zagrebu, a prvi mu je urednik bio prof. Vladimir Filkuka, tadanji profesor geodezije na Tehničkoj viscoj školi.

U uvodnoj reči prvog broja lista stoji:

»Udružili smo se u društvo geometara našeg mladog kraljevstva SHS — udružila nas je uistinu potreba, koju smo svi osjetili, jer pojedinac je i odveć slab za rješavanje pitanja, koja su važna za geodetsku znanost, narod i stališ. Sve silje valja da djeluju udružene. Naš stališ — jedna od najstarijih grana tehničkog stališa — pokazuje, da je zrio i da shvaća ozbiljnost sadašnjeg vremena, pa se eto udružuje u jaku organizaciju koja će biti kadra da riješava sva teška i goruća pitanja na polju geodetske znanosti, a u interesu naroda i stališa.

Ogromni nas rad čeka, a vrijeme je odveć ozbiljno, a da pojedini, odnosno pojedine kategorije rade zasebno po ličnim svojim ambicijama bez obzira na interese naroda i zajedničke interese stališa.

Treba stvari posmatrati samo sa gledišta višeg općeg interesa, pa će uz dobru volju i razumijevanje uvijek doći do sporazuma između pojedinih članova i kategorija. Taj viši opći interes ne pita za neznatnu momentanu i samo prividnu korist pojedinaca, pa će često puta valjati da pojedinac takovu svoju korist žrtvuje interesu općenitosti, a to ne će biti tako teško, budu li se članovi međusobno poznavali — budu li naučili cijeniti rad kao i poštivati čast svakog pojedinca.

Ujedinivši sve svoje sile biti će zadaća društva da podrupre svestrani razvoj geodetske znanosti, da sudjeluje kao savjetujući organ kod rješavanja svih geodetskih pitanja u kraljevstvu, te da se brine za staleške interese svojih članova.

Naše društveno glasilo, koje ovim predajemo javnosti, treba da bude podporanj našem nastojanju, a ujedno i odraz našega rada — ono treba da prati sav znanstveni i praktični geodetski život, donošajući članke svih znanosti sa kojima se geometar susreće u svom praktičnom radu, kao i članke o organizaciji geodetskog poslovanja, te takove, koji se bave sa stališkim interesima i konačno literarne i stručne vijesti, zakonske osnove, zakone i naredbe, koje se tiču geodetskog poslovanja, društvene i osobne vijesti.

Razloživši tako ukratko naše nastojanje i naš cilj pozivljemo sve pripadnike geodetskog stališa, da sudjeluju u ovoj našoj organizaciji — svaki prema svom znanju i iskustvu.

Pozivljemo ujedno sve kolege, da podupru suradnjom razvoj i napredak našeg glasila, koji treba da bude pravom slikom našeg društvenog i stručnog života.

Složan naš rad, vlastita naša unutarinja snaga treba da nas reprezentira prema vani».

List se kroz čitav period svoga postojanja borio sa mnogim poteškoćama. Mali tiraž, slaba materijalna sredstva, latentne krize, kroz koje je udruženje prolazilo i druge neprilike ometale su njegov rad i činile, da nije mogao doći do svog punog izražaja. Tiraž lista tek je 1937 godine dostigao 1500 primeraka.

Tako je *Glasilo geometara* izlazilo svega dve godine 1919 god. i 1920 god. Zatim je nastao prekid koji je trajao do 1923 godine. List se ponovo javlja 1924 godine pod istim imenom u Novom Sadu, a urednik mu je Stevan Vidak, koji ga uređuje sve do 1928 godine.

Te godine list prelazi u Beograd i menja naziv u *Geometarski glasnik* organ Udruženja geometara kraljevine SHS. Glavni redaktor lista bio je tada inž. Dragomir Andonović, a odgovorni urednik inž. Mihajlo H. Vidojković. Uredništvo se međutim stalno menja, tako da su se do 1932 god. izmenili kao urednici inž. Milan Dražić, geodet Stjepan Veseli, pa opet Stevan Vidak.

1932 god. list preuzima kao vlasnik Milan Mravlje, a urednik mu je Dimitrije Milačić. Tada je list nakon kongresa 1932 god. u Beogradu promenio naziv u *Geometarski i Geodetski glasnik* organ udruženja geometara i geodeta kraljevine Jugoslavije. 1934 god. uredništvo lista je u rukama inž. Aleksandra Kostića, dok od 1935 god. pa do 1937 god. ponovo ga uređuje Dimitrije Milačić. Nakon toga list se ponovo seli u Novi Sad, gdje ga uređuje Mate Kužnik i tamo ostaje do 1939. god. kada se ponovno vraća u Beograd, gdje ga preuzimaju Luka Radić kao vlasnik, a urednik mu je opet Dimitrije Milačić. 1941 god. izašao je svega jedan broj, jer je rat i okupacija prekinula njegovo daljnje izlaženje.

U svojim člancima *Glasnik* ne samo da je pratio razvoj nauke odnosno onih naučnih disciplina koje su od interesa za geodetske radove, nego je tretirao i niz praktičnih pitanja iz domena geodezije, fototehnike, komasacije zemljišta, zemljišnih knjiga kao i pitanja primene geodezije u različitim oblastima privrede.

Posebnu pažnju posvetio je *Glasnik* zadacima Udruženja. On je ukazivao da Udruženje treba da se brine o svestranom razvoju geodetske znanosti. On je smatrao i dokazivao da Udruženje treba da sudjeluje kao savetodavni organ kod rešavanja svih geodetskih pitanja. U mnogobrojnim člancima sistematski je ukazivao na značajnu i odgovornu ulogu Udruženja u oblasti staleških pitanja.

U njemu se pisalo da Udruženje treba da štiti ugled i čast geodetskog staleža. On je podvlačio da ugledu geometara škodi što se u geodetsku struku uvlače ljudi koji nemaju školskih kvalifikacija.

Dobar deo svojih stranica Glasnik je posvetio socijalnim pitanjima — socijalnom položaju članova Udruženja kako u državnoj službi, tako i u privatnoj civilnoj geodetskoj praksi.

Smatrajući katastar kao kultunu tvorevinu koja treba da posluži ekonomskom napretku zemlje, Glasnik je pitanjima katastarskog premera posvećivao specijalnu pažnju: razmatrane su metode rada koje treba primenjivati na katastarskom premeru kao i druga mnogobrojna teorijska i praktična pitanja vezana za ovo područje rada.

Glasnik je donosio zakonske propise, uredbe i druge propise i naredbe koje se odnose na geodetske radove, posebno na radove na državnom premeru kao i na staleška pitanja; on je donosio interne stručne vesti i publikovao je sve važnije promene iz oblasti struke i staleža. On se trudio da omogući izmenu misli o stručnim pitanjima kao i o različitim pitanjima geodetske delatnosti a posebno o onim koji su u toku rešavanja.

Glasnik je nastojao da daje prikaz stranih stručnih časopisa i uopšte stručne literature, u kojoj se uvek može naći mnogo važnog i poučnog materijala. Ali u prvom periodu njegovog izlaska to mu nije uvek uspevalo. Često puta čitavi brojevi nisu davali skoro ništa o savremenom razvoju i napretku naše struke u inostranstvu. U ovom periodu on nije bio u stanju ni da se bavi stručnom bibliografijom; on je bio opterećen problemima geodetskih radova i geodetske struke u našoj zemlji.

Nijedan članak štampan u Glasniku nije bio honoriran. Udruženje nije imalo sredstava za autorske honorare. Sve je bilo zasnovano na svesti i dobrovoljnosti a tu i tamo i na ličnim materijalnim žrtvama. Subvencije i dotacije bile su za Glasnik skoro nepoznate reči.

Ako sistematski pregledamo ceo period izlaska Glasnika (1919—1941 god.) i uzmemo u obzir prilike koje su vladale u struci i službi, onda moramo konstatovati da su se Udruženje i uredništvo trudili, koliko su im skromna sredstva i mogućnosti dozvoljavale, da svoj stručni časopis postupno usavršavaju i to kako po sadržini, tako i po tehničkoj obradi. Smatramo da sa puno objektivnosti možemo tvrditi da je svaki pojedini broj iz godine u godinu bio bolji. No, bez obzira na postupno usavršavanje, Glasnik je uvek ostajao skromno opremljen časopis i u tehničkom pogledu i u publikovanim člancima.

Treba priznati da je Glasnik odigrao značajnu ulogu na svim poljima geodetske delatnosti u našoj zemlji. Starajući se da pruži čitaocima što jasniju sliku izvođenja radova na državnom premeru, on je te radove i kritikovao. Te kritike su možda jedinstvene po svojoj oštrini, po tonu i sadržini ali su uvek bile objektivne i imale jedan plemeniti cilj, da deluju pozitivno i konstruktivno.

Proslavljajući 40-godišnjicu osnivanja Udruženja i njegovog organa Glasnika smatramo za svoju dužnost i obavezu da odamo priznanje i izrazimo zahvalnost uredništvima i saradnicima Glasnika koji su svojim nesebičnim radom omogućili njegovo stalno izlaženje i doprineli da Glasnik postigne cilj kome su njegovi osnivači težili.

Dimitrije Milačić